

Sveriges rikaste förekomst av fjällnejlika?

Bengt Oldhammer, Orsa

Fjällnejlikans utbredning i Dalarna vid gamla gruvor är väl känd, även om flesta förekomster idag tycks finnas längs vägar i gruvornas närhet. ”Naturliga” miljöer nedan fjällen där den förekommer i Dalarna är annars längs älvstränder och i klippbranter. En förbisedd biotop som inte uppmärksammats i så hög grad är längs järnvägspår och då företrädesvis utmed Inlandsbanan.

2013 råkade jag springa på en jättejällnejlikaförekomst söder om Ämådalen i höjd med Helvetesfallet. Lite senare såg Anders Bruks den vid järnvägen i södra delen av Orsa mot Mora. 2017 fanns den plötsligt blommande på järnvägen vid Lindängetets fågelplattform där Lars Hansson observerade flera exemplar på en sträcka av något hundratal meter. Förmodligen är det en nyetablering eftersom växtplatsen är mycket välbesökt sedan många år. När Lars Hansson några veckor senare stannade till med bilen vid järnvägsövergången i Ämådalen lyste det rött av fjällnejlika i båda riktningarna.

En snabbkoll i Artportalen visar att det faktiskt finns spridda uppgifter från tågstationer från Sveg och norrut. Man undrar förstas hur mycket fjällnejlika det finns längs hela Inlandsbanan? Det verkar i alla fall som om den har ökat under senare tid? Jan Edelsjö hittade ett (!) exemplar vid järnvägen nära bron vid Storstupet redan 1988 (enligt <http://www.dalafloeran.se/artindex.htm>) och därför åkte jag dit 19 juni 2017 för att testa hypotesen att arten ökat. Jodå, på båda sidor om bron fanns minst tusen exemplar. Jan Edelsjö kan svårligen ha missat detta.

För att ytterligare bekräfta hypotesen åkte jag från Storstupet mot Ämådalen (cirka en mil) och gjorde strandhugg på 8 platser längs banvallen. Var jag än gick ner fanns fjällnejlika exakt där jag anlände. På flera platser kunde lätt tusen exemplar räknas in. Detta multiplicerat med x antal kilometer och vi får en gigantiskt förekomst av fjällnejlika.

Varför har den då ökat? Minskad ogräsbekämpning känns som en krystad spekulation. Kanske har fjällnejlikan bara råkat få fäste vid järnvägen och sedan har den spridit sig snabbt och effektivt med tågens hjälp. Det finns ju andra växter med liknande spridning.

Fjällnejlikan mellan Storstupet och Ämådalen växer överallt och ibland så här ymnigt. 17 juni 2017. Foto: Bengt Oldhammer.

Ännu in i november kan man numera göra botaniska fynd. Inga-Lill Paulssen Andersson fann flugtrumpet på en liten myr vid Gerus i Gagnef den 5 november. Andra lokalen för Dalarna. Inge Palmqvist fotade.